

مروریکرمان

«شاه زیانکاران»

و

قاعده بازی در نظام سرمایه داری

- شاه زیانکاران (رمان)

- نویسنده: جان گریشام

- مترجم: فریده مهدوی دامغانی

- ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (سازمان چاپ و انتشارات)

- چاپ دوم: زمستان ۱۳۸۶

- شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

- تعداد صفحه: ۵۹۵

- قیمت: ۶۸۰۰۰ ریال

در صدی از مصرف کنندگان دارو، حتی بدون سابقه خشونت چشمگیر و قتل و با وجود ترک اعتیاد و جلب نظر اداره کنندگان مراکز ترک اعتیاد به سبب خوش رفتاری، پس از آزادی دایم یا موقت میل شدید به قتل و خونریزی در آنها به وجود می آورد. تا وقتی که فرد مصرف کننده به قتل دست نیازد، آرامش ندارد و پس از قتل به حالت عادی برمی گردد. داروی مورد نظر برای معطادان مواد مخدر تجویز می شود و اثر مثبت دارد.

شرکت تولیدکننده دارو، می داند موکل این وکیل، هنگام اقامت در کمپ ترک اعتیاد مصرف کننده این دارو است و اگر کلی کارتر با توجه به سابقه بدون خشونت موکلش و سرخ هایی که به دست آورده، سرانجام به این نتیجه برسد که دارو سبب ایجاد میل به قتل شده، شرکت داروساز نابود می شود. پس به روال معمول در نظام سرمایه داری لیبرال روی می آورند و از طریق واسطه، کلی کارتر را به دام پول و شهرت می اندازند.

در حقیقت داستان، شرح و بازگشایی فساد و تباهی جامعه ای است که با نظام سرمایه داری و

برای گرفتن وکیل (مگر وکیل تسخیری) ندارند. کلی کارتر جوان که در کار خود پشت کار و تجربه دارد، آخرین باری که در این دفتر، وکالت جوانی سیاه پوست متهم به قتل را به عهده می گیرد، پایش به ماجرای تولید داروی خاصی باز می شود که در

«شاه زیانکاران» برگردان رمانی است از زبان انگلیسی با عنوان (The king of Torts). جان گریشام نویسنده انگلیسی، داستان خود را از زبان دانای کل بیان می کند که وقایع آن در گذشته اتفاق افتاده است. روایت دوره وکالت وکیل جوانی به نام کلی کارتر است. وی تحصیل کرده دانشگاه معتبری است. پدرش جری کارتر نیز وکیل زبردستی بود که سرانجام به دلیل عمل غیرقانونی پروانه وکالتش لغو شد و سرمایه هنگفت مالی و اعتبارش را از دست داد و ناچار شد در جزیره ای خارج از آمریکا رحل اقامت افکند و زندگی ابتدایی داشته باشد.

فرزند این وکیل، پس از تعطیل شدن دفتر پدر، ناچار شد با حقوق کم در دفتر وکالت عمومی مشغول به کار شود. بودجه این دفتر را دولت آمریکا تامین می کند و البته معروفیت شرکت های حقوقی خصوصی را ندارد و دریافتی کارکنان آن نیز ناچیز است. وکلای این دفتر باید وکالت کسانی را قبول کنند که یا قاچاقچی مواد مخدر اند یا به دلیل انواع قاچاق، متهم به قتل اند و مهمتر آن که هیچ امکانی

لیبرال سرمایه داری اداره می شود. جامعه ای که به دلیل برخورداری از آزادی مطلق فردی به ویژه در سطوح سرمایه سالاران، قدرت هر نوع بازی در دست آنان است؛ می توانند از طریق قانونی و غیرقانونی هر کاری را انجام دهند. افراد را در هر رده ای به نفع خویش مصادره کنند و در مدت کوتاه برکشند و زمان دیگر نابودش کنند.

این شیوه همدستی پول، قدرت و قانون دانی یا استفاده از قانوندانان متبحر و همراهی نظام رسانه های ارتباط جمعی فقط به نفع پول داران و شرکت های بزرگ عمل می کند و در زمان مشخص حتی قانوندانان متبحر و معروف را به خاک سیاه می نشاند، بازهم از راه بهره گیری از پول و قدرت و قانوندانان دیگر و رسانه های ارتباط جمعی! این شگرد دور مکرری در نظام سرمایه داری است که در نهایت فقط اکثریت مردم بازنده اند.

«شاه زیانکاران» داستان بازگویی مفسده چنین نظامی است. بحران های اقتصادی و اجتماعی کمر شکن در این نوع نظام ها نیز ناشی از ساز و کار درونی همین نظام است و ارتباطی تنگاتنگ با واقعیت های بیرون این نظام ها ندارد. واقعیت های بیرون ممکن است فقط ظهور بحران را تسریع کند.

کلی کارتر با فراموش کردن موکل بی گناه خود، با واسطه ای که خود را «آتش نشان» معرفی می کند و بعد معلوم می شود؛ فردی است با مأموریت گل مالی کردن کثافت کاری های شرکت های بزرگ برای فرار از مجازات قانونی آن هم به دلیل گرفتار شدن در چنگ رقیبان یا شرکت های حقوقی طماع؛ قراردادی را امضاء می کند تا با اجرای آن اولاً شرکت را از چاه افتضاح تولید آن قرص بیرون آورد. ثانیاً خودش در مدت کوتاهی به میلیون ها دلار باد آورده برسد. شگرد کار این است؛ کلی کارتر باید با خانواده مقتولانی که بستگان آنها توسط افراد مصرف کننده قرص مورد نظر کشته شده اند، وارد معامله پنهانی شود (البته خانواده مقتول ابتدا هیچ اطلاعی از موضوع ندارد). هنگام معامله نیز ماجرا را به آنها می گویند اما تعهد می گیرند که از افشای ماجرا خودداری کنند و موضوع قتل را در دادگاه، پی نگیرند و حتی از محل سکونت خود به شهر دیگری بروند. حاصل برای بستگان مقتول بدبخت، پول چشمگیری است که در رؤیا نیز نمی دیدند. اما حاصل برای چنین وکیلی، پا گذاشتن روی حق و حقوق موکلان بی گناه، به دست آوردن میلیون ها دلار و گاهی دهها میلیون دلار پول مفت است و برای

مصرف کنندگان قرص ضد چاقی اخیر که غرامت ناچیزی دریافت داشته اند، به عود بیماری و پیشرفت آن دچار می شوند، لذا از این موقعیت، وکیل دیگری از راه می رسد، علیه کارتر و هم دستانش در این ماجرا شکایت می کند و همزمان ورق شانس پرونده دیگری نیز برمی گردد، در نهایت کلی کارتر مانند پدرش تباه می شود و تمام سرمایه اش از جمله یک جت شخصی شیک و خانه و دفتر و پول های خوابیده در بانک به باد می رود چنان که با باد آورده شده بودند. این رمان - گرچه ارزش هنری خاصی ندارد - و در آمریکا به ویژه هم فیلم و هم رمان های زیادی با چنین مضمون هایی ساخته و نوشته شده، اما یکبار خواندن آن برای گروه هایی بد نیست، گروه هایی که از روابط درونی نظام سرمایه داری اطلاعی ندارند و در معرض تبلیغات یک بُعدی قرار می گیرند. تبلیغاتی که نظام منحط سرمایه داری و سرمایه داری لیبرال را مظهر دموکراسی، آزادی فردی، فرصت بروز استعدادها، قانونگرایی و سرزمین رفاه معرفی می کنند که هیچ گردنی بر دامن پر زرق و برق آنها نمی نشیند.

نکته!

متأسفانه این کتاب نیز از ویراستاری و تصحیح سالم برخوردار نیست و مترجم در دست نویسی فارسی دقت لازم ندارد. در حالی که کتاب در متن انگلیسی هم نباید از ظرافت ادبی خاص برخوردار باشد. لذا برگردان فارسی آن با دشواری و مشقت همراه نخواهد بود.

اگر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نخواهیم که به عنوان یکی از ارکان مهم پاسداری از زبان فارسی، به وظیفه خود عمل کند، باید به دست کدام فرد حقوقی دیگر (مثل بسیاری از ناشران خصوصی بزن در رو!) چشم بدوزیم که به این وظیفه حرمت بگذارد و آن را با دقت زیاد اجرا کند؟! سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان ناشر کتاب و مترجم محترم چگونه باید «به پاسخ آنها جواب دهد» (۷۷) و «هر ماه، وضعیت اسف بارتری به دست می آوردند» (۷۶) یا «کوچک ترین اهمیتی به آنها آرزو داشتند ابراز ننماید» (۷۲) یا «تتها مشکل... و قفه ای بود که او یک بار با فرار از آن جا، به انجام رسانده بود» (۹۲) و هكذا!

□ رمان «شاه زیانکاران» داستان

بازگویی مفسده نظام های

سرمایه داری است. بحران در این نوع نظام ها نیز ناشی از ساز و کار درونی همین نظام است و ارتباطی تنگاتنگ با واقعیت های بیرون این نظام ها ندارد. واقعیت های بیرون ممکن است فقط ظهور بحران را تسریع کند.

شرکت متخلف، رها شدن از افتضاح تولید قرص های زیان آور با کمترین هزینه. پس از پایان موفقیت آمیز این ماجرا و مشهور شدن کلی کارتر، همان «آتش نشان» مدارکی را از تولید قرص زیان آور ضد چاقی از یک شرکت بسیار معتبر در اختیار او قرار می دهد. این مدارک دولتی است و افشای آنها جرم محسوب می شود. لذا کلی کارتر با استفاده از اطلاعات این مدارک، با پخش آگهی از رسانه های تصویری، به افراد مصرف کننده هشدار می دهد و طبق روش معمول، می خواهد با شماره تلفن های خاصی تماس بگیرند. سرانجام این کار نیز با معامله بین این حقوقدان و شرکت تولید کننده پایان می یابد و عده ای با دریافت غرامت اندک تعیین شده، کنار می کشند و کلی کارتر دهها میلیون دلار عایدی دارد.

اکنون کارتر حقوقدان - گرچه با یادآوری موضوع موکل بی گناهِش، گاهی دچار عذاب وجدان می شود - اما پول و شهرت چشم دل او را کور کرده است. و این نوع کاری پس از دیگری ادامه دارد. سرانجام ورق برمی گردد، گروهی از